

04. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Özel Amaçlı Yabancı/İkinci Dil Olarak Mesleki Türkçe İhtiyaçlarına İlişkin Görüşleri¹

Kemal MUTLU² & Meltem EKTİ³

APA: Mutlu, K. & Ekti, M. (2024). Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Özel Amaçlı Yabancı/İkinci Dil Olarak Mesleki Türkçe İhtiyaçlarına İlişkin Görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (43), 82-105. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14544527>

Öz

Bu çalışmada, uluslararası tıp fakültesi ve uluslararası tıpta uzmanlık öğrencilerinin özel amaçlı yabancı/ikinci dil olarak mesleki Türkçe ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, durum çalışması modeliyle desenlenmiştir. Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme türleri içinde yer alan ölçüt örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'deki 5 farklı üniversitenin tıp fakültelerinde lisans ve tıpta uzmanlık öğrenimi gören 10 uluslararası öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın nitel verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Görüşmeler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Yapılan çözümlenmelerin ardından tıp fakültesi ve uluslararası tıpta uzmanlık öğrencilerinin iletişimsel dil becerilerine ihtiyaç duydukları ve mesleki bağlamda dil becerilerinin kullanımında zorluklar yaşadığı tespit edilmiştir. Belirtilen öğrencilerin alan derslerinde, iletişimsel dil becerilerinin yanı sıra yazılı anlatım ve okuma becerilerinde de sorunlar yaşadıkları görülmüştür. B1 düzeyine ulaşan veya ulaşacak olan öğrenciler için mesleki Türkçe öğretiminin planlanmasında, dil öğreticilerinin yanı sıra tıp alanında görev yapan öğretim elemanlarının da aktif rol alması gerektiği saptanmıştır. Mesleki alanda iletişimin sağlıklı olabilmesi için kültürel öğelerin öğretilmesinin gerekli olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada tespit edilenlerden hareketle, uluslararası tıp öğrencilerinin öğrenim gördüğü/göreceği her sınıf özelinde ayrı ayrı mesleki dil ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu bağlamda öğretim programının, ders izlencelerinin, ders malzemelerinin, ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Uluslararası tıp öğrencileri, özel amaçlı yabancı dil öğretimi, mesleki Türkçe,

¹ **Beyan (Tez):** Bu makale "Yabancı Dil Olarak Mesleki Türkçenin Öğretiminde İhtiyaç Analizi: Tıp" isimli doktora tezinden üretilmiştir. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu çalışmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 05.07.2023 tarihli, E-26674787-300-00002934006 sayılı kararla etik izni verilmiştir.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %07

Etik Şikâyeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 11.07.2024-**Kabul Tarihi:** 20.12.2024-**Yayın Tarihi:** 21.12.2024; DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14544527>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Beykent Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / Asst. Prof., İstanbul Beykent University, Faculty of Arts-Sciences, Turkish Language and Literature (Istanbul, Turkey), **eposta:** kemalmutlu@beykent.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-5821-1554> **ROR ID:** <https://ror.org/03dcvf827>, **ISNI:** 0000-0000-9013-6155

³ Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü / Assoc. Prof., Hacettepe University, Department of Literature, Department of German Language and Literature (Ankara, Türkiye), **eposta:** meltemc@hacettepe.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-8353-1397>, **ROR ID:** <https://ror.org/04kwvgz42>, **ISNI:** 0000 0001 2342 7339, Crossreff Funder ID: 501100005378

ihtiyaç analizi.

International Medical Students' Opinions on Their Needs for Professional Turkish as a Specific Purpose Foreign/Second Language⁴

Abstract

In this study, it was aimed to determine the needs of international medical faculty and international medical speciality students for professional Turkish as a specific purpose foreign/second language. The study was designed as a case study. The sample of study was determined by criterion sampling technique, which is one of the purposeful sampling types. The sample of the study consisted of 10 international students studying undergraduate level and medical specialty education in the faculties of medicine of 5 different universities in Turkey. The qualitative data of the study were obtained from semi-structured interviews prepared by the researcher. The interviews were analysed by content analysis. After the analyses, it was determined that medical faculty and international medical speciality students needed communicative language skills and had difficulties in the use of language skills in the professional context. It was observed that these students had problems in written expression and reading skills as well as communicative language skills in the field courses. It was determined that as well as language instructors working in the field of medicine as well as language instructors should take an active role in the planning processes of Professional Turkish language teaching to students who reached/would reach B1 level. It was determined that it is necessary to teach cultural elements for healthy communication in the professional field. Based on all the findings, it was concluded that it was necessary to determine the professional language needs of international students separately for each class (undergraduate and specialty) in the field of medicine and to prepare the curriculum, course syllabus, course materials, measurement and evaluation tools in this context.

Keywords: International medical students, teaching foreign language for specific purposes, professional Turkish, needs analysis

⁴ **Statement (Thesis):** This article has been produced within the scope of the doctoral thesis titled "Needs Analysis in Teaching Professional Turkish as a Foreign Language: Medicine". It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Statement: Ethical permission was granted by Hacettepe University Ethics Commission with the decision dated 05.07.2023 and numbered E-26674787-300-00002934006.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Turnitin, Rate: %7

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

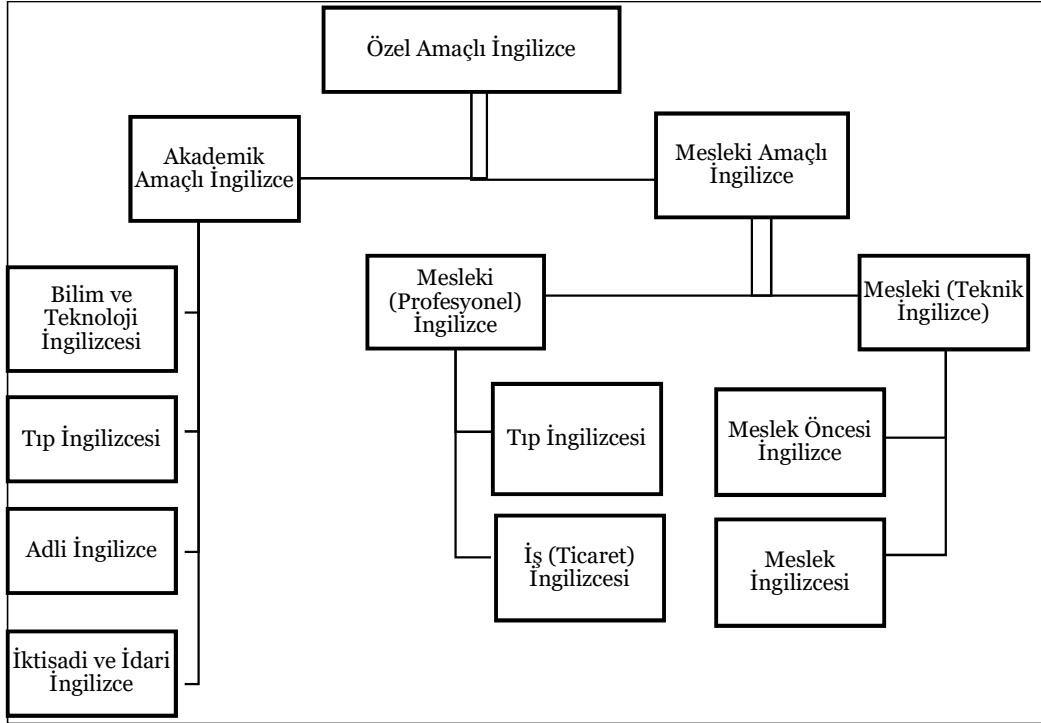
Article Type: Research article, Article Registration Date: 11.07.2024-Acceptance Date: 20.12.2024-Publication Date: 21.12.2024; DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14544527>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Türkçe, günümüzde uluslararası diller arasında ekonomik, askerî, siyasî, politik, eğitim gibi nedenlerle büyük önem verilen bir dil hâline gelmiştir. Farklı ülkelerden çeşitli nedenlerle Türkçeyi yabancı dil veya ikinci bir dil olarak öğrenmek isteyen öğrenciler⁵, yaşadıkları ülkede veya Türkiye’de (genel olarak) “genel amaçlar için Türkçe” öğretimine yönelik dersler almaktadır. Bu öğretimin temel amacı, uluslararası öğrencilerin temel dil becerilerini iletişim bağlamında kullanabilmelerini sağlamaktır. Ancak bu durum, farklı hedef grupların özel amaçlı dil öğrenme ihtiyaçlarını yeterince karşılayamamaktadır.

Alanyazında özel amaçlı dil öğretiminin tarihinin çok eskiye dayandığı bilinse de bu alandaki (görece modern sayılabilecek) öğretimin 1960’lı yıllarda uygulandığı tespit edilmiştir (Dudley-Evans & St. John, 1998; Johns, 2013). Özel amaçlı dil öğretimi, II. Dünya Savaşı’ndan sonra askerî, siyasî, ekonomik ve sosyolojik gelişmelerden ve değişimlerden sonra (İngilizce başta olmak üzere) yaygınlaşmıştır. Gillett’e (1989) göre içeriğin öğrenci ihtiyaçlarının göre şekillendiği özel amaçlı dil öğretimi, günümüzde de geçerliğini koruyan iki ana alt alandan oluşmaktadır. Bunlar; akademik ve mesleki amaçlı dil öğretimidir (Munby, 1978; Gillet, 1989; Hutchinson & Waters, 1991; Robinson, 1991; Jordan, 1997; Dudley-Evans, 1998; Donesch-Jezo, 2012). Özel amaçlar için dil öğretiminde önemli çalışmaları olan Dudley-Evans ve St. John (1998) da özel amaçlı dil öğretimini iki temel alan altında incelemiştir. Belirtilen alanlar aşağıdaki şekilde yer almaktadır:

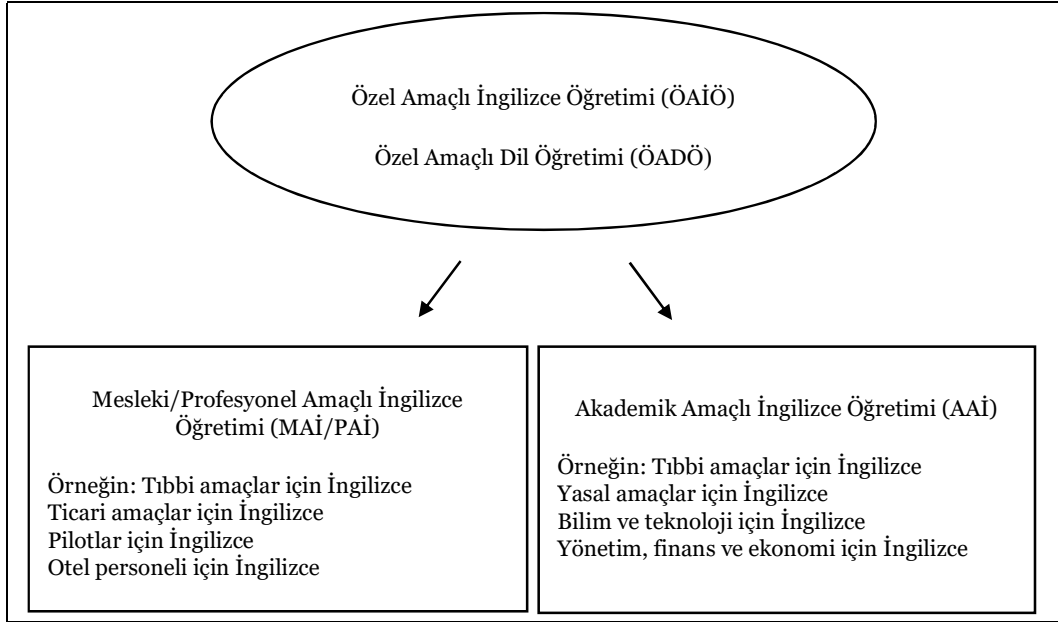

Şekil 1: Özel Amaçlı İngilizce (Profesyonel Alanlara Göre) Öğretiminin Sınıflandırılması (Dudley-Evans & St. Johns, 1998, s. 6).

Şekil 1 incelendiğinde Dudley-Evans ve St. John’un (1998) mesleki amaçlı İngilizcenin ayrımı dikkat

⁵ Bu çalışmada “öğrenici” ifadesi, formal eğitim süreçlerindeki öğrenenler (öğrenciler) ve formal eğitim süreçleri dışında kalan genel öğrenenleri kapsayacak şekilde kullanılmıştır (Durmuş, 2018).

çekicidir. Meslek kavramı, profesyonel (çalışma hayatında olanlar) ve olmayanlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu durumda meslek İngilizcesi bir mesleğe hazırlanan öğrencileri veya adaylarını kapsamaktadır. Ayrıca şekil 1’de dikkat çeken diğer bir nokta tıp İngilizcesi ayrımıdır. Tıp İngilizcesinin ilgili şekil incelendiğinde akademik ve mesleki yönünün olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Donesch-Jezo (2012) özel amaçlı dil öğretimi sınıflandırmasını iki alan üzerinden incelemiştir. Şekil 2’de bu sınıflandırmaya yer verilmiştir:

Şekil 2. Özel Amaçlı İngilizce Dersleri Sınıflandırması (Donesch-Jezo, 2012, s. 10).

Şekil 2 incelendiğinde Donesch-Jezo (2012) ile Dudley-Evans ve St. John’un (1998) sınıflandırmasının genel olarak birbirine yakın olduğu söylenebilir. Araştırmacılar tarafından yapılan sınıflandırmalarda, akademik ve mesleki İngilizcenin ortak noktasının tıbbi İngilizce olduğu görülmektedir. Bu durum, tıp alanında kullanılan dilin akademik ve mesleki yönünün (Şekil 1’deki sınıflandırmaya benzer şekilde) bulunduğu göstergesidir. Munby (1978, s. 55) ise bu iki temel alandan mesleki amaçlı dili; mesleğin uygulanışı sırasında ihtiyaç duyulan dil olarak tanımlarken akademik amaçlı dili ise öğrenim hayatında ihtiyaç duyulan dil olarak nitelendirmektedir.

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler, uluslararası ilişkilerin artması, küreselleşmenin etkisi gibi nedenlerle öğrenciler bir yabancı dili sadece iletişim veya eğitim amacıyla değil, mesleklerinde kariyer hedeflerine ulaşabilme amacıyla da öğrenmeye başlamışlardır (Davidko, 2011). Bu nedenle öğrenciler, farklı ülkelerde iş olanaklarına sahip olabilmek, uluslararası projelerde yer alabilmek ve rekabetçi meslek dünyasının bir parçası olabilmek için yabancı dil bilmenin önemli olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda son yıllarda Türkiye’deki üniversitelerde öğrenim gören ve Türkiye’de meslek sahibi olmak isteyen uluslararası bireylerin sayısının arttığı bilinmektedir. Belirtilen artışın Türkiye’de en fazla olduğu alanlardan biri de sağlık alanıdır. Yılmaztürk (2013) ve Yılmaz’a (2018) göre Türkiye’nin sağlık alanında yapmış olduğu reformlar, hastanelerin büyük ilerleme kaydetmeleri, Türkiye’deki doktorların başarıları sağlık sektörüne olan yatırımların da artmasını sağlamıştır. Belirtilen gelişmeler sonucunda Türkiye, sağlık sektörünün temel bölümlerinden biri olan tıp alanının merkezlerinden biri olmaya başlamıştır. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi’nde (2023), 2019-2023 yılları arasında yer alan

verilere göre tıp fakültelerinde ve tıpta uzmanlık bölümlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısının her geçen yıl arttığı tespit edilmiştir. Türkiye’de sağlık sektöründe çalışan uluslararası öğrenciler için de durum benzerdir. Türk Tabipler Birliği (2022) tarafından, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sağlık sektöründeki uluslararası statüde çalışanların çalışma izin belgelerine ait veriler incelendiğinde ise, belirtilen öğrenci grubunun sayısının, geçmişten günümüze (özellikle tıp alanında) artış gösterdiği açıklanmıştır. Sektörde sözü edilen artışlar, çeşitli ihtiyaçları da beraberinde getirmiştir. Bu ihtiyaçlardan biri de ilgili gruba mesleki amaçlı dil öğretiminin gerçekleştirilmesi durumudur.

Türkiye’de sağlık alanında öğrenim gören, staj yapan veya çalışan öğrencilerin büyük bir bölümünün, bölümlerinde veya meslek hayatlarında uzmanlıklarını destekleyici bir sağlık Türkçesi eğitiminden geçmedikleri tespit edilmiştir (Aliyeva, 2017; Dursun, 2021; Ünlü Alkaya, 2021). Bu durum tıp alanında da benzerdir. Bu nedenle tıp alanında öğrenim gören/görecek olan uluslararası öğrenciler, staj yapanlar ve çalışanlar için mesleki bağlamlar gözetilerek özel ve ayrı bir dil öğretiminin planlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Alanyazındaki çalışmalara göre özel amaçlı dil öğretiminde, genel amaçlı dil öğretimine göre ihtiyaç analizlerinin daha ön planda olduğu tespit edilmiştir (Strevens, 1977; Hutchinson & Waters, 1991; Tasic, 2009; Rahman, 2015). Bu nedenle tıp alanında öğrenim gören uluslararası öğrencilerin öncelikli olarak mesleki Türkçe ihtiyaçlarının belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, belirtilen hedef grubun mesleki Türkçe ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, uluslararası tıp öğrencilerinin⁶ özel amaçlı yabancı/ikinci dil olarak mesleki Türkçe ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda uluslararası tıp öğrencilerinin özel amaçlı yabancı/ikinci dil olarak mesleki Türkçe ihtiyaçlarına yönelik görüşme sorularına verdikleri yanıtlar incelenmiş ve çözümlenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeliyle desenlenmiştir. Durum çalışması; güncel bir olguyu, kendi gerçek hayat çerçevesinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu içerik açısından sınırların belirgin olmadığı durumlarda kullanılan, araştırmacıya derinlemesine, detaylı ve çoklu veri toplama olanakları sağlayan nitel araştırma türüdür (Yin, 2014; Creswell, 2021). Durum çalışmasının amacı ise çalışmaya konu olan durumun ayrıntılarının incelenmesini, tanımlanmasını ve ilgili durum hakkında gerekli açıklamaların ve değerlendirilmelerin yapılmasını sağlamaktır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2009). Türkiye’deki uluslararası tıp fakültesi ve uluslararası tıpta uzmanlık öğrencilerinin, mevcut durumlarından hareketle mesleki dil ihtiyaçlarının derinlemesine, kapsamlı ve bütüncül bir şekilde belirlenebilmesi hedeflendiğinden bu çalışmada, durum çalışması modeli tercih edilmiştir.

⁶ Bu çalışmada “uluslararası tıp öğrencileri” ifadesiyle uluslararası tıp fakültesi ve uluslararası tıpta uzmanlık öğrencileri kastedilmiştir. Ulusal ve uluslararası alanyazında tıp fakültesi öğrencileri genellikle “medical students” ifadesiyle; tıpta uzmanlık öğrencileri ise “medical specialty students” ifadesiyle yer almaktadır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, Türkiye'deki 5 farklı üniversitede (Başkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Beykent Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa) tıp fakültesinde ve tıpta uzmanlıkta öğrenim görmekte olan uluslararası öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan görüşme (yarı yapılandırılmış) formu uygulamasına 10 öğrenci katılmıştır. Belirtilen uygulamaya katılan öğrencilerin; 6'sı tıp fakültesi öğrencisi, 4'ü ise tıpta uzmanlık öğrencisidir. Görüşmeye katılan öğrencilerin bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1. Görüşme Uygulamasına Katılan Uluslararası Tıp Öğrencileri

Katılımcıların özellikleri	
Cinsiyet	f (frekans)
Kadın	4
Erkek	6
Toplam	10
Yaş	f (frekans)
17-20	1
21-24	2
25-28	2
29-32	3
33 ve üzeri	2
Toplam	10
Üniversite	f (frekans)
Başkent Üniversitesi	2
Gazi Üniversitesi	2
Hacettepe Üniversitesi	1
İstanbul Beykent Üniversitesi	2
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	3
Toplam	10
Ülke	f (frekans)
Afganistan	2
Filistin	1
İran	2
Kazakistan	1
Rusya	1
Suriye	2
Ürdün	1
Toplam	10
Sınıf	f (frekans)
1	1
2	1

3	1
4	1
5	1
6	1
Toplam	6
Sınıf (uzmanlık)	f (frekans)
1	1
2	1
3	1
4	1
Toplam	4

Tablo 1’de yer alan bilgilere göre görüşmeye katılan 10 öğrenciden 4’ü kadın, 6’sı erkektir. Görüşmeye katılan 10 öğrenciden 1’inin yaşı 17-20 arasında, 2’sinin yaşı 21-24 arasında, 2’sinin yaşı 25-28 arasında, 3’ünün yaşı 29-32 arasında, 2’sinin yaşı ise 33 ve üzerindedir. Görüşmeye katılan öğrencilerin 2’si Başkent Üniversitesi, 2’si Gazi Üniversitesi, 1’i Hacettepe Üniversitesi, 2’si İstanbul Beykent Üniversitesi, 3’ü İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa tıp fakültesi ve tıpta uzmanlık öğrencisidir. Ülke değişkeni açısından görüşmeye katılan öğrenciler incelendiğinde; 2 öğrencinin Afganistanlı, 2 öğrencinin İranlı, 2 öğrencinin Suriyeli, 1 öğrencinin Filistinli, 1 öğrencinin Kazakistanlı, 1 öğrencinin Rusyalı ve 1 öğrencinin Ürdünlü olduğu görülmüştür. Sözü edilen öğrencilerin farklı sınıflardan (tıp fakültesi 1. sınıftan 6. sınıfa kadar birer öğrencinin; tıpta uzmanlık 1. sınıftan 4. sınıfa birer öğrencinin) görüşmeye katılım sağlamasına dikkat edilmiştir.

Çalışmada katılımcılar, nitel araştırma örneklem türlerinden olan ölçüt örnekleme kullanılarak belirlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e (2011) göre, ölçüt örneklemedeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumların gözden geçirilmesi veya çalışılmasıdır. Bu bağlamda, uluslararası tıp fakültesi ve uluslararası tıpta uzmanlık öğrencilerinin Türkiye’de; uluslararası öğrenci statüsünde olmaları, öğretim dili Türkçe olan tıp fakültelerinde ve enstitülerinde öğrenim görmeleri, B2 veya C1 düzeyinde Türkçe yeterliğine sahip olmaları çalışma grubunun ölçütlerini oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Nitel verilerin elde edilerek durum çalışmasının uygulandığı bu çalışmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin, derinlemesine bilgi sağlayabilme, araştırmacıları etkin kılabilme, katılımcılarla etkileşimi yüksek düzeyde tutabilme ve araştırmanın görece kolaylıkla yürütülebilmesi bakımından faydaları bulunmaktadır (Kılıç, Aydın, Ökmen ve Şahin 2021, s. 187). Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşmede daha önce hazırlanmış soruların ötesine geçilerek, önceden tasarlanmamış, görüşme anında geliştirilen sorulardan da yararlanılabilmektedir (Berg, 2001, s. 70). Görüşme formu yapılandırılırken, Adıgüzel’in (2019, s. 19) çalışmasında yer alan hazırlık adımları⁷ izlenmiştir.

⁷ Detaylı bilgi için bk. Adıgüzel, O. C. (2019). *Eğitim programlarının geliştirilmesinde ihtiyaç analizi el kitabı* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

2.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci öncesinde, çeşitli hazırlıklar yapılarak araştırmanın etik kurallara uygun şekilde yapılandırılması için gerekli önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, görüşme formu verilerinin toplanabilmesi için öncelikle Hacettepe Üniversitesi Etik Kuruluna başvurulmuş ve etik kurul onayı alınmıştır. Ardından uygulamaların yapılacağı kurumlarla iletişime geçilmiş ve resmi başvurular yoluyla gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın amacı gereği uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki dil bağlamında ihtiyaçlarının belirlenebilmesi için belirtilen grubun ilgili konuda görüşlerini almak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun kapsam geçerliğini sağlamak için uzman görüşleri alınmıştır. Görüşleri alınan uzmanlara ait bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 2. Görüşme Formunu Değerlendiren Alan Uzmanlarının Özellikleri

Eğitim düzeyi	Bilim alanı	Ünvan bilgisi
Doktora: 6	Türkçe Eğitimi: 3 Yabancı Dil Olarak Mesleki Türkçe Öğretimi: 2 Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: 1	Doç. Dr.: 4 Dr. Öğr. Üyesi: 1 Öğr. Gör. Dr.: 1

Uzman görüşlerinin ardından ilgili formun ön uygulaması, 1 tıp fakültesi, 1 tıpta uzmanlık öğrencisine yapılmıştır. Uzman görüşlerinin geri bildirimleri, ön uygulamaya katılan öğrencilerin önerilerinden hareketle görüşme formuna son hâli verilmiştir. Daha sonra çalışmaya katılacak öğrencilerle gerekli planlamalar yapılmış, 1 aylık süreç içerisinde görüşmeler, “Zoom” programı aracılığıyla çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler katılımcılardan alınan izinler doğrultusunda veri kaybını önlemek adına bilgisayar aracılığıyla kayıt altına alınmıştır. 6 uluslararası tıp ve 4 tıpta uzmanlık öğrencisiyle yapılan görüşmeler sonucunda 339 dakika 25 saniyelik görüşme kaydı ve yazıya aktarılan görüşmelerden 32 sayfalık çözümlenmemiş veri elde edilmiştir.

2.5. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi; “herhangi bir yazılı metnin ya da belgenin (gözlem, görüşme, resmî ve kişisel belge, gazete vb.) içeriğinin incelenmesi ve sayısal ya da istatistiksel olarak ortaya konulmasında kullanılan bir analiz çeşididir” (Ekiz, 2020, s. 87). İçerik analizi, anlamları analiz etmeyi amaçlayan bir kodlama sürecidir.

Bu araştırmada içerik çözümlemesi türlerinden olan kategorisel çözümleme tekniğı kullanılmıştır. Bu doğrultuda yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler çözümlenerek bir kod listesi oluşturulmuştur. Kodlar, kategorilerin altında toplanmış; tekrarlanma sıklıkları ve katılımcı kodları ile eşleştirilmiştir. Katılımcıların görüşlerine ait bilgiler doğrudan alıntılarla aktarılmıştır. Görüşmelere yönelik yapılan doğrudan alıntılarda tıp fakültesi öğrencileri için; “TÖ1” (Tıp Fakültesi Öğrencisi 1), “TÖ2” (Tıp Fakültesi Öğrencisi 2), tıpta uzmanlık öğrencileri için; TUÖ1 (Tıpta Uzmanlık Öğrencisi 1), TUÖ2 (Tıpta Uzmanlık Öğrencisi 2) şeklinde kısaltmalar yapılmıştır.

İçerik analizinin güvenilirliğı, uygulanacak yöntemlere ve yöntemlerin özenli kullanımına bağlıdır. Sözü edilen yöntemlerden biri, nitel araştırmalarda güvenilirlik anlamına gelen, verilere yönelik olarak birden fazla kodlayıcının yanıtlarındaki birlikteliğın sağlanmasıdır. Bu nedenle yazıya aktarılmış verilerin çözümlemesi için çoklu kodlayıcıların kullanılmasına dayanan “kodlayıcılar arası görüş birliğı” içerik analizinin önemli noktasını oluşturmaktadır (Creswell, 2021, s. 255). Bu bağlamda bu araştırmada,

kodlayıcılar arasındaki tutarlılığın incelenmesi için Miles ve Huberman'ın (1994, s. 64) çalışmasında yer alan güvenilirlik formülü; (Güvenirlik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı x 100) kullanılmıştır. Miles ve Huberman'a (1994) göre birden fazla kodlayıcının olduğu çalışmalarda, kodlayıcılar arası tutarlılığın %70'e yakın olması yeterli görülse de belirtilen tutarlılık oranının %80'e yakın olması önerilmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada içerik analizinin güvenilirliğini sağlamak için doktora eğitimini tamamlamış, içerik çözümlemesi konusunda tecrübeleri bulunan bir alan uzmanı (ikinci veri işleyici) tarafından 5 çalışma kâğıdı incelenmiş ve belirtilen uzman tarafından kodlar çıkarılmıştır. İlgili kodlar, araştırmacının kodları ile karşılaştırılarak Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü uygulanmış ve kodlayıcılar arasındaki uyumun %78,3 olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, alanyazında yer alan bilgilerden hareketle çözümlemelerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3. Bulgular

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki bağlamda dil ihtiyaçlarının derinlemesine belirlenebilmesi için 6 uluslararası tıp fakültesi öğrencisi ve 4 uluslararası tıpta uzmanlık öğrencisiyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerden hareketle kodlar hazırlanmış, hazırlanan kodlar ilgili kategorilerin altına sıralanmıştır. Kategorilerin tekrarlanma sıklıkları katılımcı öğrencilerin kodları ile ilişkilendirilmiş ve ilgili veriler tablolar hâlinde sunulmuştur. Bu bağlamda araştırmanın bu bölümünde uluslararası tıp fakültesi ve tıpta uzmanlık öğrencileriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara, görüşme sorularına koşutluk gösteren alt başlıklar altında sıralanarak yer verilmiştir.

3.1. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Türkçe Hazırlık Eğitimindeki Derslerinin Mesleki Dil İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin almış oldukları Türkçe hazırlık eğitiminin, mesleki dil ihtiyaçlarını karşılama durumuna yönelik görüşlerine ilişkin bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 3. Türkçe Hazırlık Eğitimindeki Derslerinin Mesleki Dil İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna İlişkin Bulgular

İhtiyaçların karşılanması durumuna yönelik görüşler			İhtiyaçların karşılanamama nedenine yönelik görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Yetersiz	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ6, TUÖ3	6	Günlük hayattaki Türkçe ihtiyacı karşılamaya yönelik öğretim	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2	8
Kısmen yeterli	TUÖ1, TUÖ2, TÖ5	3	Akademik ve mesleki sözcüklerin, metinlerin öğretimde yer almaması	TÖ2, TÖ5, TÖ6, TU1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7
Yeterli	TUÖ4	1			

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğu Türkçe hazırlık eğitiminde aldıkları Türkçe derslerinin, mesleki dil ihtiyaçlarını karşılama bağlamında yetersiz olduğu görüşünü belirtmişlerdir. 3 öğrenci belirtilen konudaki eğitimin kısmen yeterli olduğunu, 1 öğrencinin ise ilgili eğitimin yeterli olduğunu belirtmiştir. Mesleki dil ihtiyaçlarının karşılanamama nedenine yönelik görüşlerde bulunan öğrencilerden 8'i Türkçe öğretiminin günlük hayattaki dil ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerden 7'si ise akademik ve mesleki sözcüklerin, metinlerin öğretimde yer almaması nedeniyle mesleki dil ihtiyaçlarının karşılanamadığı görüşünü bildirmişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin Türkçe hazırlık eğitimindeki derslerinin mesleki dil ihtiyaçlarını

karşılama durumuna ilişkin görüşleri aşağıda yer almaktadır:

TÖ5: *Hazırlık sınıfında aldığım Türkçe dersleri bence derslerde ve klinik derslerinde çok işe yaramadı. Çünkü tıp terminolojisini bilmek gerekiyor. Sadece yabancılar değil Türkler de zorlanıyor.*

TUÖ4: *Evet düşünüyorum. Aldığım Türkçe eğitiminin kesinlikle bir katkısı var. Çünkü ben Türkiye'ye geldiğimde hiç Türkçe bilmiyordum. Hastalarla nasıl konuşacağımı, reçeteyi bile nasıl yazacağımı bilmiyordum. Günlük hayata etkisi daha çok diyebilirim. Ama mesleğe de katkısı oldu.*

3.2. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin İletişim Bağlamında Yaşadıkları Zorluk Durumlarına İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin, üniversitelerde ve kliniklerde iletişim noktasında, en çok zorlandıkları iletişim kanalına (yüz yüze, telefon, resmî yazışmalar vb.), iletişimde en çok zorlandıkları bireylerin (öğretim elemanları, meslektaşlar, hastalar vb.) durumuna ve nedenlerine ilişkin görüşleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 4. İletişim Bağlamında Yaşanılan Zorlukların Durumlarına ve Nedenlerine İlişkin Bulgular

İletişim kanalına yönelik görüşler			İletişimde en çok zorluk yaşanan bireylere yönelik görüşler			İletişimde zorluğun nedenine yönelik görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Telefon	TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1	6	Hastalar	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7	Telefondaki bireylerin jest ve mimiklerinin görülememesi	TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ4	8
Resmî Yazışmalar	TÖ2, TUÖ3, TUÖ4	3	Öğretim elemanları	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1	7	Öğretim elemanlarının, meslektaşların ve hastaların farklı sesletimleri ve hızlı konuşmaları	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1	7
Yüz yüze	TÖ1	1	Sınıf Arkadaşları	TÖ1	1	Resmî olarak yazmanın zorluğu/bilinmemesi	TÖ2, TUÖ3, TUÖ4	3

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerinin çoğunluğunun telefonda iletişimde sorun yaşadığını belirttikleri görülmektedir. 3 öğrenci resmî yazışmalarda sorun yaşadığı görüşünü iletirken, 1 öğrenci yüz yüze iletişimde sorun yaşadığını belirtmiştir. İletişimde en çok zorluk yaşanan bireylere ilişkin görüşte bulunan öğrencilerin 7'si hastalarla, 7'si öğretim elemanlarıyla, 1'i ise arkadaşlarıyla iletişim kurarken zorluk yaşadığını belirtmiştir. 8 öğrencinin görüşüne göre iletişimde yaşanan zorluğun sebebi, telefondaki bireylerin jest ve mimiklerin görülememesidir. 7 öğrenciye göre öğretim elemanlarının, hastaların, sınıf arkadaşlarının veya meslektaşlarının hızlı konuşmaları ve sözcükleri farklı sesletmeleridir. 3 öğrenciye göre ise, belirtilen durumun sebebi, resmî olarak yazılı ifadenin zorluğu veya bilinmemesidir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin, üniversitelerde ve kliniklerde iletişim noktasında en çok zorlandıkları iletişim kanalına, iletişimde en çok zorlandıkları bireylerin (öğretim elemanları, meslektaşlar, hastalar, vb.) durumuna ve ilgili durumun nedenlerine ilişkin görüşleri aşağıda yer almaktadır:

TÖ1: *Bence daha fazla yüz yüze iletişimde zorluk yaşıyoruz. Çünkü hocaların aksanları farklı, hocalar çok hızlı konuşuyor. (...) Her hocanın farklı aksanı var ve bu nedenle onları zor anlıyoruz. Aynı nedenden dolayı bazen Türk arkadaşlarımı da anlamıyorum.*

TUÖ1: *En başta telefonla çok zorlandım. Bence yüz yüze olduğum zaman yüz ifadelerinden bir şeyler anlayabilirim. Ama telefonla olduğu zaman onun yüz ifadesi görmüyorum. Ondan bence en zoru telefonla konuşmak. (...) Özellikle hastalarla da zor, mesela hocalarım ya da meslektaşlarım en azından beni tanıyorlar diye basit kelimeler kullanıyorlar veya İngilizce kullanıyorlar. Ama hastanın böyle bir derdi yok. Kendisini anlatmaya çalışıyor, hızlı konuşuyor ben bu durumlarda bazen anlamıyorum.*

3.3. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Türkçe Hazırlık Eğitiminde Aldıkları Derslerin Mesleki Bağlamda İletişim Becerisine Olan Katkısına İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin Türkçe hazırlık eğitiminde aldıkları derslerin içeriğindeki konuların, mesleki bağlamda iletişim becerisine olan katkı sağlama durumuna ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 5. Türkçe Hazırlık Eğitiminde Alınan Derslerin Mesleki Bağlamda İletişim Becerisine Olan Katkısına İlişkin Bulgular

Kodlar	Katılımcılar	f
Türkçe öğretim malzemelerinde yer alan doktor-hasta diyalogları	TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ3	6
İnternette yer alan doktor-hasta diyalog videoları	TÖ5, TUÖ1, TUÖ2	3
Mesleki bağlama iletişim becerisinin gelişimine katkı sağlamama durumu	TÖ1, TÖ2	2

Tablo 5 incelendiğinde uluslararası tıp öğrencilerinin çoğunluğunun Türkçe öğretim malzemelerinde yer alan doktor-hasta diyaloglarının katkı sağladığını belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerden 3'ü internette yer alan doktor-hasta diyalog videolarının mesleki bağlamda iletişim becerilerine katkı sağladığını belirtmiştir. 2 öğrenci ise alınan Türkçe derslerinin mesleki bağlamda iletişim becerisinin gelişimine katkısı olmadığını ifade etmişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin Türkçe hazırlık eğitiminde aldıkları derslerin içeriğindeki konuların, mesleki bağlamda iletişim becerisine olan katkı sağlama durumuna ilişkin görüşleri aşağıda yer almaktadır:

TÖ1: *Ashnda pek faydalı olmadı, Türkçe derslerindeki içerikler. Diyaloglar gerçek hayattaki gibi değil, basitler. Gerçek hayat öyle değil.*

TUÖ2: *İnternette İngilizce-Türkçe doktor-hasta diyalogları var. Çok iyi değil ama izledik.*

3.4. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Mesleki Bağlamda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Öğretimin Başlangıç Düzeyine İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki bağlamda iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğretimin başlangıç düzeyine ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 6. Mesleki Bağlamda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Öğretimin Başlangıç Düzeyine İlişkin Bulgular

Mesleki dil öğretiminin başlangıç düzeyi önerisine yönelik görüşler			Mesleki dil öğretiminin başlangıç düzeyi önerisinin nedenine yönelik görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
B1	TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	9	A1 ve A2'de edinilen dil becerilerinin mesleki dil öğretimine geçiş için yeterli olması	TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	9
B2	TÖ1	1	A1, A2 ve B1'de edinilen dil becerilerinin mesleki dil öğretimine geçiş için yeterli olması	TÖ1	1

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun B1 düzeyinden itibaren mesleki dil öğretimine başlanabileceği görüşünü belirttikleri görülmektedir. Bu durumun sebebi olarak öğrenciler, A1 ve A2 düzeyinde edinilen dil becerilerinin mesleki dil öğretimine geçiş için yeterli olacağı görüşünü sunmuşlardır. 1 öğrenci ise B2 düzeyinden itibaren belirtilen öğretime başlanabileceğini görüşünü iletmiştir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki bağlamda iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğretimin başlangıç düzeyine ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ3: B1'den itibaren olabilir. Çünkü A1 ve A2 konuşmak ve dili geliştirmek için oluyor. B1'den itibaren insan artık bazı dil bilgisini, bazı sözcükleri biliyor. Bu nedenle B1 olabilir.

TUÖ4: Bence B1 yetiyor. Bence B1'den başlanabilir. Temel Türkçe bildikten sonra tıp için Türkçe öğrenmeye başlamak ilerisi için iyi olabilir. Ayrıca çoğu kelimeler İngilizce bölümümüzde. Bu sebeple B1 olabilir.

3.5. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Alan Derslerinde Kullandıkları Dil Becerilerinin Durumuna İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin alan derslerinde kullandıkları dil becerilerinin kullanım alanlarına ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 7. Alan derslerinde kullanılan dil becerilerinin durumuna ilişkin bulgular

Okuma becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler			Dinleme becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Ders notlarını okuma	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TÖU1	7	Derste ve klinikte öğretim elemanlarını dinleme	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TÖU1, TÖU2, TÖU3, TÖU4	10

Akademik ve mesleki yayınları okuma	TÖ6, TÖU1, TÖU2, TÖU3, TÖU4	5	Meslektaş veya sınıf arkadaşlarını dinleme	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1	7
Sınavlara hazırlanmak için okuma	TUÖ2	1	Hastaları dinleme	TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	6
Konuşma becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler			Yazılı anlatım becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Meslektaş veya sınıf arkadaşlarıyla konuşma	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1	7	Ödevler için yazma	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖU1, TUÖ2,	7
Öğretim elemanlarıyla konuşma	TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2	6	Yazılı sınavlar için yazma	TÖ1, TÖ2, TÖ4, TÖ6	4
			Akademik yayınlar için yazma	TUÖ3, TUÖ4	2

Tablo 7 incelendiğinde okuma becerisinin kullanım alanına ilişkin görüşü alınan öğrencilerden 7'si ders notlarını okuma, 5'i akademik ve mesleki yayınları okuma 1'i ise sınavlara hazırlık için okuma görüşünü belirtmişlerdir. Dinleme becerisinin kullanım alanına ilişkin görüş belirten öğrencilerden tamamı derste ve klinikte öğretim elemanlarını dinleme, 7'si meslektaş veya sınıf arkadaşlarını dinleme, 6'sı hastaları dinleme görüşünü bildirmiştir. Konuşma becerisinin kullanım alanına ilişkin görüş bildiren öğrencilerden 7'si meslektaş veya sınıf arkadaşlarıyla konuşma, 6'sı öğretim elemanlarıyla konuşma görüşünü iletilmişlerdir. Yazılı anlatım becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüş bildiren öğrencilerin 7'si ödev için yazma, 4'ü yazılı sınavlar için (test olmayan sınavlarda) yazma, 2'i ise akademik yayınlar için yazma görüşünü belirtmişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin alan derslerinde kullandıkları dil becerilerinin kullanım alanlarına ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ4: Bence hocalarla ve arkadaşlarla en fazla konuşmayı kullanıyoruz. Derslerde dinlemeyi en çok kullanıyoruz. (...) Okumayı yayınları okurken kullanıyoruz. Sınavlara çalışırken kullanıyoruz. (...) Yazmayı not alırken kullanıyoruz. Sınavlarda yazmaya gerek olmuyor. Çünkü sınavlar genellikle test oluyor.

TUÖ3: Okumayla başlayalım. İnternetteki gruplardan hocalar bize yayın gönderiyor. Okumamızı istiyor. Sonra onu derste tartışıyoruz. Dinleme için, aslında en çok dinlemede vaka tartışmasında kullanıyoruz. Tedavi edilen hastalar hakkında konuşulanları dinliyoruz. Hastaları dinliyoruz. Ama hocalarımızı dinliyoruz en çok. (...) Yazmayı en çok sınavlardan önce kullandım. (...) Özelde çalışıyorum bu nedenle zamanım az ve az yayınım var.

3.6. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Alan Derslerinde İhtiyaç Duydukları/Duyacakları Dil Becerilerinin Durumuna İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin alan derslerinde ihtiyaç duydukları/duyacakları dil becerilerinin durumuna ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 8. Alan Derslerinde İhtiyaç Duyulan Dil Becerilerine İlişkin Bulgular

Okuma becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşler			Dinleme becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Akademik ve mesleki yayınları okuma	TÖ1, TÖ2, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	9	Derste ve klinikte öğretim elemanlarını dinleme	TÖ1, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7
Ders notlarını okuma	TÖ1, TÖ3	2	Hastaları dinleme (ders bağlamında vaka incelemelerinde)	TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	5
			Meslektaşları veya sınıf arkadaşlarını dinleme	TÖ1, TÖ2	2
Konuşma becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşler			Yazılı anlatım becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Hastalarla konuşma	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7	Yazılı sınavlarda yazma	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1	7
			Ödevlerde yazma	TÖ1, TÖ2, TÖ3	3
Öğretim elemanlarıyla konuşma	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TUÖ1	5	Rapor, reçete yazma	TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	3
Meslektaşları veya sınıf arkadaşlarıyla konuşma	TÖ1, TÖ2	2	Akademik yayınlar yazma	TUÖ3, TUÖ4	2

Tablo 8 incelendiğinde okuma becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşü alınan öğrencilerden 9'u akademik ve mesleki yayınları okuma, 2'si ise ders notlarını okuma yanıtını vermişlerdir. Dinleme becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşü alınan öğrencilerden 7'si derste ve klinikte öğretim elemanlarını dinleme, 5'i hastaları dinleme (ders bağlamında vaka incelemelerinde), 2'si ise meslektaşları veya sınıf arkadaşlarını dinleme yanıtını vermişlerdir. Konuşma becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca ilişkin görüşü alınan öğrencilerden 7'si hastalarla konuşma, 5'i öğretim elemanlarıyla konuşma, 2'si ise meslektaşları veya arkadaşlarıyla konuşma yanıtını vermişlerdir. Yazılı anlatım becerisine duyulan/duyulacak olan ihtiyaca yönelik görüşü alınan öğrencilerden 7'si yazılı sınavlarda yazma, 3'ü ödevlerde yazma, 3'ü rapor veya reçete yazma, 2'si ise akademik yayınları yazma yanıtını vermişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin alan derslerinde ihtiyaç duydukları/duyacakları dil becerilerinin durumuna ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ2: Türkçe okumak anlamak zor. İngilizce okuyorum bu sebeple. Çok İngilizce kelimeler var ama Türkçe de lazım (...) Hocalar ve arkadaşlarım hızlı konuşuyor. Yavaş ve basit konuşması lazım. Çünkü bazen anlamıyorum. Anlamadıktan sonra İngilizce konuşun diyorum. (...) Sınavlar ödev için yazmak zor. (...) Kısaca bunlara ihtiyacım var.

TÖ5: İlk sınıflarda Türkçe makaleler ve tezleri okumak zordu. (...) İlk sınıflarda hocaları bazen de Türk arkadaşlarımın konuşmaları anlamıyordum. Yine klinik derslerimiz başladıktan sonra hastaları iyi

anlamıyordum. Biraz Türkçeye alışmak gerekiyor. Çünkü Türkçe dersleri ile meslekteki hayat aynı değil. (...) Bence yazmak en zor şey. Sınav test değilse zor oluyor.

3.7. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Mesleğin İcrasında Kullandıkları/Kullanacakları Dil Becerilerine İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleğin icrasında en çok kullandıkları/kullanacakları dil becerileri ve dil becerilerinin kullanım alanlarına yönelik görüşlerine ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 9. Mesleğin İcrasında Kullanılan/Kullanılacak Dil Becerilerinin Durumuna İlişkin Bulgular

Okuma becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler			Dinleme becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Akademik ve mesleki yayınları okuma (mesleki gelişim için)	TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	8	Klinikte öğretim elemanlarını dinleme	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7
Tıbbi terminolojiyi öğrenmek için okuma	TÖ1, TÖ2, TÖ5	3	Hastaları dinleme	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7
			Meslektaş veya sınıf arkadaşlarını dinleme	TÖ1, TÖ2, TÖ3	3
Konuşma becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler			Yazılı anlatım becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Klinikte öğretim elemanlarıyla konuşma	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7	Akademik yayınlar için yazma	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	9
Hastalarla konuşma	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7	Rapor, reçete için yazma	TÖ3, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ4	6
Meslektaş veya sınıf arkadaşlarıyla konuşma	TÖ1, TÖ2, TUÖ1	3			

Tablo 9'a göre, okuma becerisinin kullanım alanına ilişkin görüşleri alınan öğrencilerden 8'si akademik ve mesleki yayınları (mesleki gelişim için) okuma, 3'ü tıbbi terminolojiyi öğrenmek için okuma yanıtını iletmışlerdir. Dinleme becerisinin kullanım alanına ilişkin görüşleri alınan öğrencilerden 8'i klinikte öğretim elemanlarını dinleme, 7'si hastaları dinleme, 3'ü meslektaş veya sınıf arkadaşlarını dinleme yanıtını vermişlerdir. Konuşma becerisinin kullanım alanına ilişkin görüşleri alınan öğrencilerden 7'si klinikte öğretim elemanlarıyla konuşma, 7'si hastalarla konuşma, 3'ü meslektaş veya sınıf arkadaşlarıyla konuşma yanıtını iletmışlerdir. Yazılı anlatım becerisinin kullanım alanlarına ilişkin görüşleri alınan öğrencilerden 9'u akademik yayınlar için yazma, 6'sı ise rapor, reçete için yazma yanıtını vermişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleğin icrasında en çok kullandıkları/kullanacakları dil becerileri ve dil becerilerinin kullanım alanlarına yönelik görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ3: Hocalarımızın bize gönderdiği kitapları, makaleleri okuyoruz. (...) Dinleme ve konuşma meslekte önce arkadaşlarla (meslektaşlarla) sonra hocalar ve hastalar için lazım olacak. (...) Şu an klinikte değilim ama ileride bence rapor için reçete için yazmak çok önemli olacak. (...) Akademik kariyer

olursa tez, konferans gibi yerler için yazmayı kullanacağız.

TUÖ4: Meslekte en çok özel olarak mı olarak mı kariyer seçeceksiniz? Bu durum ona bağlı. Özelse konuşma, dinleme, akademikse yazma, okuma önemli. (...) Özelden meslektaşlarla, hastalarla konuşmak ve onları dinleyip anlamak lazım. Özelden yine hastanın raporlarını reçetelerini yazmak için kullanıyorum. (...) Akademide makale, tez gibi şeyler yazmak çok önemli bence. Yazmak için de tabii ki makale tez gibi şeyleri okumak anlamak önemli. Tıptaki makaleler genellikle İngilizce ama Türkiye’de çalışıyorsak Türk yayınlarını da anlamamız lazım.

3.8. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Mesleğin İcrasında Sorun Yaşadıkları/Yaşayacakları Dil Becerilerinin Durumuna İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleğin icrasında sorun yaşadıklarını/yaşayacaklarını düşündükleri dil becerilerinin durumuna ilişkin görüşlerine yönelik bulguları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 10. Mesleğin İcrasında Sorun Yaşanılan/Yaşanılacak Dil Becerilerinin Durumuna İlişkin Bulgular

Okuma becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüşler			Dinleme becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Akademik ve mesleki yayınları okumakta sorun yaşama	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	9	Derste ve klinikte öğretim elemanlarını dinlemekte sorun yaşama	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6 TUÖ1	7
Tıbbi terminoloji yeterince bilinmemesinden kaynaklanan okuma sorunu yaşama	TÖ1, TÖ2, TÖ5	3	Hastaları dinlemekte sorun yaşama	TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3	5
			Meslektaşlarını veya sınıf arkadaşlarını dinlemekte sorun yaşama	TÖ1, TÖ2	2
Konuşma becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüşler			Yazılı anlatım becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Hastalarla konuşmakta sorun yaşama	TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	7	Akademik yayınlar yazmakta sorun yaşama	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3, TUÖ4	9
Öğretim elemanlarıyla konuşmada sorun yaşama	TÖ1, TÖ2, TÖ3	3	Rapor, reçete yazmakta sorun yaşama	TÖ3, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2, TUÖ3	6
Meslektaşlarla veya sınıf arkadaşlarıyla konuşmakta sorun yaşama	TÖ1	1			

Tablo 10 incelendiğinde mesleğin icrasında okuma becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüş belirten öğrencilerden 9’u akademik ve mesleki yayınların içeriğini anlamakta zorlandığını, 3’ü ise tıbbi terminoloji bilgisinin yetersizliğinden kaynaklanan okuma anlama sorunları yaşadığını/yaşayabileceğini iletmiştir. Dinleme becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin

görüşlerde bulunan öğrencilerden 7'si derste ve klinikte öğretim elemanlarını dinlemekte, 5'i hastaları dinlemekte, 2'si meslektaşları veya sınıf arkadaşlarını dinlemekte sorun yaşadığını/yaşayabileceğini belirtmiştir. Konuşma becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüşlerde bulunan öğrencilerden 7'si hastalarla konuşmakta, 3'ü öğretim elemanlarıyla konuşmakta, 1'i meslektaşlarla veya sınıf arkadaşlarıyla konuşmakta sorun yaşadığını/yaşayacağını iletmişlerdir. Yazılı anlatım becerisinde yaşanan/yaşanacak olan sorunlara ilişkin görüşlerde bulunan öğrencilerden 9'u akademik yayınlar yazmakta sorun yaşadığını/yaşayacağını belirtmişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleğin icrasında sorun yaşadıklarını/yaşayacaklarını düşündükleri dil becerilerinin durumuna ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ6: Makaleleri Türkçe okumak zor. Hem Türkçe bilmek hem tıp kelimeleri bilmek zorundayız. İngilizce ise çok zorluk yaşamıyorum. (...)Derse bazı hocalar, hastanelerde bazen hastaları dinlemekte zorlanıyorum. Onların farklı telaffuzları oluyor. Herhâlde İstanbul'da yaşamıyorlar. Ben konuştuğum zaman onlar beni bazen anlamıyor. İlk sınıflarda hocaları çok iyi anlamıyordum ama zaman geçtikçe daha iyi anlamaya başladım. Hastalar için böyle değil. Çünkü onları az görüyoruz. (...) Resmî olarak rapor yazmak zor oluyor. Dil bilgisi hataları yapıyorum.

TUÖ3: 1. ve 2. sınıfta çok kelime bilmiyordum. Bu nedenle hocaların gönderdiği benim kendi kendime okuduğum kitapları, makaleleri çok iyi anlamıyordum. İngilizcesi varsa onu okuyordum. (...) Bazı hastalarla konuşurken ve dinlerken anlayamıyordum. Genellikle yaşlılar. Şimdi iyi anlıyorum ama. (...) Yazmak zaten en zor şey. Benim dilimde de ben yazmayı sevmiyorum. Raporları yazmak biraz zordu. Genellikle İngilizce kelimeler kullanıyoruz raporlarda. Ama yine de doğru yazmak istiyorum.

3.9. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Mesleki Dil Bağlamında Hedef Dile Ait Kültürel Öğelerin Öğretilmesinin Gereklik Durumuna İlişkin Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki dil bağlamında hedef dile ait kültürel öğelerin öğretilmesinin, mesleğin icrasındaki gereklik durumuna ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 11. Mesleğin İcrasında Kültürel Öğelerin Öğretilmesinin Gerekliğine İlişkin Bulgular

Kültürel öğelerin öğretimine yönelik görüşler			Kültürel öğelerin öğretiminin yapılması/yapılmaması gerekliliğinin nedenine yönelik görüşler		
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Gerekli	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ6, TUÖ3	6	Kültürel öğelerin bilinmemesinden kaynaklı iletişimde sorun yaşanabilme durumu	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ6, TUÖ3, TUÖ1, TUÖ2, TÖ5	9
Kısmen gerekli	TUÖ1, TUÖ2, TÖ5	3			
Gereksiz	TUÖ4	1	Kültürel öğelerin bilinmemesinden kaynaklı iletişimde sorun yaşamama durumu	TUÖ4	1

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun mesleğin icrasında (hedef dile ait) kültürel öğelerin öğretilmesinin gerekli olduğu konusunda görüş bildirdikleri görülmüştür. 3 öğrenci kültürel öğelerin öğretilmesinin kısmen gerekli olduğunu, 1 öğrenci ise kültürel öğelerin öğretiminin gereksiz olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler, kültürel öğelerin bilinmemesinden kaynaklı iletişimde sorun yaşadıklarını

veya yaşayabileceklerini düşünmektedir. 1 öğrenci ise kültürel öğelerin bilinmemesi nedeniyle iletişimde sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki dil bağlamında kültürel öğelerin öğretilmesinin, mesleğin icrasındaki gereklilik durumuna ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ4: *Bence olmaması gerekiyor ama bence ihtiyaç olacak. Türkiye’de bir sürü yabancı yaşıyor ve bir sürü kültür var. O yüzden bazı insanların inançlarıyla ilgili bayağı sıkılar. Bu nedenle kültürü öğrenirsem biraz ona göre davranacağım. (...) Bence kültür öğretilmeli. (...) Bence hasta doktor iletişimi için çok önemli. Örnek olarak bazı kadınlar veya erkekler, inançlarından dolayı belki de özel hastalığı konuşmak istemiyor.*

TUÖ4: *Hiç kültür hakkında sorun yaşamadım. Bence kültürün öğretilmesine gerek yok. Çünkü ihtiyaç olmadı.*

3.10. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Mesleki Türkçe İhtiyaçlarını Giderme Durumlarına Yönelik Görüşleri

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki Türkçe dersleri almamış olmanın eksikliğini yaşama durumu ve belirtilen eksikliği gidermek için yaptıklarına ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 12. Mesleki Türkçe Derslerinin Alınmamış Olmasının Eksikliğini Yaşanması Durumu ve Belirtilen Eksikliğin Giderilmesi İçin Yapılanlara İlişkin Bulgular

Eksiklik durumuna yönelik görüşler		Eksikliğini gidermek için yapılanlara ilişkin görüşler			
Kodlar	Katılımcılar	f	Kodlar	Katılımcılar	f
Evet	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ2	8	Meslektaşlarla veya sınıf arkadaşlarıyla konuşma pratikleri yapmak	TÖ1, TÖ2, TÖ3, TÖ4, TÖ5, TÖ6, TUÖ1, TUÖ4,	8
Kısmen	TUÖ3, TUÖ4	2	Akademik ve mesleki yayınları okumak	TÖ5, TÖ6, TU1, TUÖ2, TUÖ3, TÖU1	6
			İnternette mesleki videolar izlemek	TÖ2, TUÖ1, TUÖ2	3
			Meslek ile ilgili terimlerin (varsa) Türkçesini öğrenmek	TÖ5, TUÖ2, TUÖ3,	3
			Sınavlara yönelik yazma pratikleri yapmak	TÖ1, TÖ3	2

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun mesleki Türkçe dersleri almamış olmanın eksikliğini yaşadıkları yönde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin 2’si ise belirtilen konuda kısmen eksiklik yaşadıklarını belirtmiştir. Mesleki Türkçe dersi almamış olmanın eksikliğini gidermek için yapılanlara ilişkin görüş bildiren öğrencilerden 8’i meslektaş veya arkadaşlarıyla konuşma pratikleri yaptıklarını, 6’sı akademik ve mesleki yayınları okuduklarını, 3’ü internette mesleki videolar izlediklerini, 3’ü meslek ile ilgili terimlerin (varsa) Türkçesini öğrendiklerini, 2’si ise sınavlara yönelik yazma pratikleri yaptıklarını belirtmişlerdir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki Türkçe dersleri almamış olmanın eksikliğini yaşama durumu ve

belirtilen eksikliği gidermek için yaptıklarına ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ2: *Evet, mesleki Türkçe dersi bence lazım. (...) Arkadaşlarımdan genellikle yardım istiyorum. Onlarla derste, dersten sonra pratik yapıyorum. (...) internette doktorların kısa kısa hastalıklar hakkında açıklamaları var. İleride lazım olur diye izliyorum iyi konuşmak için.*

TUÖ3: *Zamandan zamana değişiyor. Konuşurken önemli daha çok ama değişiyor. Yazma dışında çok fazla eksiklik hissetmedim. (...) Yazmak için terminolojiyi iyi bilmek gerek. Bu nedenle kelimeler öğreniyorum, terminolojiyi hem İngilizce hem de Türkçe öğreniyorum. (...) Arkadaşlarımdan yardım istiyorum konuşmayı geliştirmek için.*

TUÖ4: *İlk günden beri hem Türkçe hem İngilizce kitapları okuyorum. Hem İngilizce hem Türkçe mesleki ve akademik kitapları okuyorum. (...) Asıl kitaplar İngilizce ama bazı kitaplar Türkçeye çevrilmiş. Onları okuyorum. (...) Arkadaşlarımla Türkçe konuşuyorum.*

3.11. Uluslararası Tıp Öğrencilerinin Mesleki Türkçe İhtiyaçlarının Karşılanabilmesi Durumuna İlişkin Önerileri

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki Türkçe ihtiyaçlarının karşılanabilmesi durumuna yönelik önerilerine ilişkin bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 13. Mesleki Türkçe ihtiyaçlarının karşılanabilmesi durumuna yönelik önerilerine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar	f
Mesleki Türkçe dersleri (bölüme başlamadan önce ve bölüm sırasında) olmalı	TÖ1, TÖ3, TÖ4, TÖ6, TUÖ1, TUÖ4	6
Ders dışında videolarla, derslerde drama tekniğiyle iletişim becerileri geliştirilmeli (doktor- hasta, öğretim elemanları öğrenci)	TÖ2, TÖ3, TÖ5, TÖ6	4
Akademik ve mesleki Türkçe dersleri seçmeli ders olmalı	TÖ1, TÖ6, TU2	3
Her sınıf için mesleki dil becerileri ihtiyacı belirlenerek ilgili öğretim gerçekleşmeli	TÖ6, TUÖ3, TUÖ4	3
Akademik ve mesleki alanla ilgili söz varlığı öğretilmeli (bölüme başlamadan önce ve bölüm sırasında)	TU1, TUÖ3	2
Sınavlara yönelik yazma eğitimi verilmeli	TÖ2	1
Resmî konuşma ve resmî yazma eğitimleri verilmeli	TUÖ2	1

Tablo 13 incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun mesleki Türkçe derslerinin bölüme başlamadan önce ve bölüm sırasında alınması gerektiğini belirtmişlerdir. 4 öğrenci ders dışında videolarla, derslerde ise drama tekniğiyle (doktor-hasta, öğretim elemanı-öğrenci) iletişim becerilerinin geliştirebileceğini belirtmişlerdir. 3 öğrenci akademik ve mesleki Türkçe derslerinin seçmeli ders olması gerektiğini ifade etmiştir. 3 öğrenci her sınıf özelinde mesleki dil ihtiyaçlarının ayrı ayrı belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir. 2 öğrenci akademik ve mesleki alanla ilgili söz varlığının bölüm öncesinde ve bölüm sırasında öğretilmesi gerektiğini ifade etmiştir. 1 öğrenci sınavlara yönelik yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin olması gerektiğini belirtmiştir. 1 öğrenci ise resmî konuşma ve yazma eğitimlerinin verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki Türkçe ihtiyaçlarının karşılanabilmesi durumuna yönelik önerilerine ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

TÖ5: (...) Sıralama yaparsam en başta dinleme videolarla sonra mesela diyaloglar soru cevap olabilir, bu videolarda boşluklar olabilir.(...) Hocalar, tiyatro gibi doktor-hasta iletişimde ne yapılması gerekiyor, bunu öğretebilir.

TÖ6: (...) Her sınıfta farklı beceriye ihtiyaç duyduk. Mesela ilk sınıflarda dinleme ve konuşma gibi. Son sınıflara doğru konuşma ve yazmaya daha çok ihtiyacımız oldu. Bence bunlar çok iyi belirlenmeli meslek için ve bölüm dersleri için. (...) Bazı arkadaşlarımız tıp ve Türkçe zor olduğu için üçüncü sınıftan itibaren okulu bıraktılar. Bu nedenle tıp için ayrı bir Türkçe dersi olmalı.

TUÖ3: Sözlük gibi bir şey olabilir. Aynı kelimenin birkaç manası var. Ya da birkaç kelimenin aynı manası var. Bunlar öğretilir. Akademik kelimeler ve mesleki kelimeler öğretilir. (...) Bölüme başlamadan öğretilmeye başlanmalı. Bölümde de devam etmeli. Sadece biz değil Türk arkadaşlar da zorlanıyor çünkü.

TUÖ4: En önemlisi mesleki Türkçe dersleri olmalı. Doktor olarak girmeden önce mesleki Türkçe dersleri olsa çok daha rahatlatır ilerde. Ben ilk başladığımda çok zorlandım. Tıp eğitimi sırasında da olmalı bence.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

4.1. Tartışma ve Sonuç

Uluslararası tıp fakültesi ve uluslararası tıpta uzmanlık öğrencileriyle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulardan hareketle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrencilerin mesleğin icrasında genellikle iletişimsel dil becerilerine ihtiyaç duyduğu ve öğrencilerin mesleki bağlamda dil becerilerini kullanmakta zorluklar yaşadığı tespit edilmiştir. Aliyeva (2017), Dursun (2021) ve Ünlü Alkaya'nın (2021) çalışmalarında bu araştırmanın sonucuna benzer şekilde, sağlık alanında öğrenim gören uluslararası öğrencilerin mesleğin icrasında ve alan derslerinde hedef grubun genellikle iletişimsel dil becerilerine ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Sağlık alanından farklı olarak Arat (2022) askerî alanda, Gündüz (2023) ise aşçılık alanında uluslararası öğrenciler özelinde iletişim becerilerini geliştirici etkinliklerin düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Alanyazın incelendiğinde (Hutchinson & Waters, 1991; Robinson, 1991; Jordan, 1997; Dudley-Evans, 1998; Donesch-Jezo, 2012) mesleki alanda kullanılan dil becerilerinin çoğunlukla iletişimsel dil becerileri olduğu, bu bağlamda mesleki dil öğrenenlerin genellikle iletişimsel dil becerilerine ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin çoğu üniversitede ve kliniklerde telefonda, yaklaşık yarısı resmî yazışmalarda iletişim kurmakta zorlandıklarını belirtmiştir. Bu durum öğrencilerin karşısındaki bireylerin jest ve mimiklerini gözlemleyemediklerinde iletişim kurma becerilerinde zorlandıklarını göstermektedir. Alanyazın incelendiğinde sözlü iletişim ve beden dilinin birbirini mesajın doğru iletilmesi ve mesajın doğru algılanabilmesi bağlamında desteklediği bilinmektedir (Altıntaş ve Çamur, 2004; Cangil, 2004). Öğrencilerin iletişim kurmakta zorluk yaşadıkları bireyler incelendiğinde ise sözü edilen bireylerin hastalar ve öğretim elemanları olduğu görülmüştür. Dursun (2021) ve Ünlü Alkaya'nın (2021) uluslararası sağlık öğrencilerin hedef grup olduğu çalışmalarında da benzer bulgular yer almaktadır. Öğrenciler, iletişim kurmakta zorlanmalarının sebebinin hastaların ve öğretim elemanlarının hızlı konuşmaları ve hedef dildeki sesleri, sözcükleri farklı sesletmeleri olduğu görüşünü iletmişlerdir. Candan (2022) çalışmasında, uluslararası öğrencilerin anadillerindeki farklı seslerin

varlığı nedeniyle hedef dildeki sesleri başarılı bir şekilde sesletebilmeleri için uzun bir sürecin geçmesi gerektiğini belirtmiştir. Benzer şekilde uluslararası öğrencilerin farklı sesletimleri anlayabilmeleri için de belirli bir sürenin geçmesi gerektiği düşünülmektedir. Çalışmanın bulgularında yer aldığı üzere, öğrenciler hazırlık eğitimleri tamamlamış olsalar dahi hızlı yapılan konuşmaları ve kişilerin hedef dildeki sesleri sesletim biçimlerinin farklı olması nedeniyle yapılan konuşmaları anlama konusunda zorluk yaşamaktadır.

Uluslararası tıp öğrencilerinin çoğunluğu, Türkçe hazırlık eğitiminde aldıkları derslerin içeriğindeki konuların, mesleki bağlamda iletişim becerisine genellikle Türkçe öğretim malzemelerinde yer alan doktor-hasta diyaloglarının katkısı olduğu görüşünü belirtirler de sözü edilen katkının yetersiz olduğunu düşünmüşlerdir. Bu bulgu, uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki bağlamda ders malzemelerine ihtiyaç duyduklarının göstergesi sayılabilir. Dursun (2021) ve Ünlü Alkaya'nın (2021) araştırmalarında, çalışmanın bulgularına benzer şekilde, sağlık bilimlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin mesleki bağlamların da gözetildiği ders malzemelerine gereksinim duydukları belirtilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrenciler, tıp alanı özelinde mesleki dil öğretiminin B1 düzeyinden itibaren başlatılması gerektiğini belirtmişlerdir. Alanyazında (Boylu, 2020; Karagöl ve Korkmaz, 2021; Memiş, 2021; Bayrakdar, 2023; Mutlu ve Ekti, 2023) mesleki ve akademik amaçlı dil öğretiminin B1 düzeyinden itibaren başlatılması gerektiğine dair önerilerin olduğu tespit edilmiştir.

Mesleki alanda iletişimin önünde engel olduğu/olacağı düşünülen kültürel öğelerin öğretilmesinin gerekli olduğu tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin öğretilmesinin iletişimsel becerilerin geliştirilmesi doğrultusunda olumlu etki yarattığı tespit edilmiştir (Çelik, 2018; Özkabalak, 2022; Uzun, 2022).

Uluslararası tıp öğrencileri, mesleki Türkçe ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için; mesleki Türkçe derslerinin (bölüme başlanmadan önce ve bölümde öğrenim sırasında) verilmesi; bölüm derslerinde bölüm dersleri dışında iletişimsel becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin düzenlenmesini; akademik ve mesleki Türkçe derslerinin seçmeli olmasını; akademik ve mesleki alanla ilgili söz varlığının (bölüme başlanmadan önce ve bölümde öğrenim sırasında) öğretilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, her sınıf/dönemin farklı dinamikleri (ders içerikleri, ders materyalleri, uygulamalar, sınavlar vb.) olduğundan her sınıf/dönem özelinde mesleki Türkçe ihtiyaçlarının ayrı ayrı belirlenmesine gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir.

Yukarıda yer alan tespitler ışığında, tıp alanının her öğretim kademesinde (lisans ve uzmanlık) uluslararası öğrenciler için mesleki dil ihtiyaçlarından hareketle öğretim programının, ders izlencelerinin, ders malzemelerinin, ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Öneriler

Tıp alanında öğrenim gören öğrencilerin mesleki Türkçe ihtiyaçlarının daha detaylı tespit edilebilmesi için, her sınıf özelinde ayrı ayrı ihtiyaç analizleri yapılabilir. Bu bağlamda tıp alanındaki farklı örneklem gruplarına (tıp alanında görev yapan öğretim üyeleri, hastalar vb.), farklı veri toplama araçları kullanılarak uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki dil ihtiyaçları detaylandırılabilir.

Tıp alanında, uluslararası öğrencilerin mesleki ve akademik dil becerilerinin gelişiminin öncelendiği Türkçe öğretim programı hazırlanmalıdır. Programdan hareketle ders izlenceleri, ders malzemeleri,

ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilmelidir. Ders malzemeleri hazırlayan/hazırlayacak olan dil uzmanları, tıp alanında görev yapan öğretim üyeleri ile birlikte çalışarak dil becerilerinin gelişime katkı sağlayacak ders malzemeleri hazırlamalıdır. Belirtilen ders malzemelerinin görev odaklı dil öğrenme veya iletişimsel dil öğretimi yaklaşımından hareketle ve sarmal anlayışa uygun hazırlanmasının öğrenciler açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tıp alanında görev yapan öğretim üyeleriyle birlikte tıp alanının söz varlığı belirlenerek mesleki Türkçe sözlüğü hazırlanmalıdır. Sözlükler, tematik olarak düzenlenmelidir. Ayrıca, sözcüklerin görselleri ve tümce içinde kullanımları sözlükte yer almalıdır.

Türkiye’de tıp alanında çalışmak isteyen uluslararası öğrencilerin mesleki dil yeterliklerinin ölçüldüğü bir sınav yapılmalıdır. Örneğin Almanya’da, tıpta mesleğini sürdüreceği veya bu alanda öğrenim göreceği olan yabancı uyruklular için Almanca dil yeterliliğinin ölçüldüğü sınavlar yapılmaktadır.

Tıp ve tıpta uzmanlık alanında öğrenim gören/göreceği olan uluslararası öğrenciler özelinde homojen sınıflar oluşturmalıdır. Bu bağlamda, TÖMER’lerde görev yapan, ilgili hedef gruba Türkçe dersleri veren/vereceği olan öğretim elemanları ve öğreticiler için, mesleki Türkçenin tıp alanı ile ilişkilendirildiği hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Üniversitelerin, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü eğitim alınmasına olanak sağlayan lisans programlarında özel amaçlı Türkçe öğretimi dersleri seçmeli ders olarak yer alabilir.

Uluslararası tıp öğrencilerinin mesleki dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazanım ve içerikler B1 düzeyinden itibaren Türkçe hazırlık sürecine dâhil edilebilir. Bu sayede, sözü edilen öğrencilerin mesleki Türkçe açısından daha hazır bir şekilde bölümlerine başlamalarına yardımcı olunabilir.

Tıp alanında öğrenim gören öğrencilerin, tıp alanında çalışan ve derslere giren öğretim elemanların tıbbi konulardaki bilgilerinden faydalanılarak sözü edilen alan özelinde Türkçe kursları düzenlenebilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, O. C. (2019). *Eğitim programlarının geliştirilmesinde ihtiyaç analizi el kitabı* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aliyeva, S. (2017). *Sağlık alanında eğitim alan yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Altıntaş, E. ve Çamur, D. (2004). *Beden dili, sözsüz iletişim*. Aktüel Basım Yayın.
- Arat, E. (2022). *Özel amaçlı Türkçe öğretiminde ihtiyaç analizi, materyal örnekleri ve terimler sözlüğü: Askeri Türkçe (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Bayrakdar, E. (2023). *Uluslararası öğrencilerin Türkçe akademik yazma becerilerine yönelik ihtiyaç analizine dayalı ölçme aracı geliştirilmesi (Yayımlanmamış doktora tezi)*. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Berg, B. L. (2001). *Qualitative research, message for the social sciences* (4th Edition). Allyn and Bacon.
- Boylu, E. (2020). Akademik Türkçe öğretiminde eylem odaklı etkinliklerle değerlendirme. B. Tüfekçioğlu (Ed.). *Akademik amaçlar için Türkçe öğretimi* içinde (s. 379-432). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 133-151.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (29. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Candan, A. (2022). *Sesletim odaklı konuşma modelinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin sesletim becerilerine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Cangil, B. (2004). Beden dili ve kültürlerarası etkileşim. *Hasan Ali Yücel Eğitim Dergisi*, 2, 69-78.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma deseni* (6. Baskı). (S. B. Demir ve M. Bütün, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çelik, H. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel ihtiyaç analizi (Yayımlanmamış doktora tezi)*. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Çepni, S. (2018). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (8. Baskı). Yazarın Kendi Yayını.
- Davidko, N. (2011). A cognitive approach to teaching English for special purposes (ESP). *Studies About Languages*, 18, 82-89.
- Donesch-Jezo, E. (2012). English for specific purposes: What does it mean and why is it different from teaching general English. *The Journal for ESL Teachers and Learners*, 1, 9-14.
- Dudley-Evans, T. & St. John, M. (1998). *Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Durmuş, M. (2018). Dil öğretiminin temel kavramları üzerine düşünceler: Yabancılara Türkçe öğretimi mi, yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğretimi mi? *Türk Bilig.* (35), 181-190.
- Dursun, A. (2021). *Özel amaçlı Türkçe öğretim programı tasarısı: Sağlık Türkçesi öğretim programı (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gillett, A. (1989). Designing an EAP course: English language support for further and higher education. *Journal of Further and Higher Education*, 12(2), 92-104.
- Gündüz, F. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iş Türkçesi: Aşçılık hizmetlerinde eşdizimlilik ve öğretimi (Yayımlanmamış doktora tezi)*. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.

- Hutchinson, T. & Waters, A. (1991). *English for specific purposes: A learning-centred approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johns, A. M. (2013). The history of English for specific purposes research. B. Paltridge & S. Starfield (Eds.). *The Handbook of English for Specific Purposes* içinde (s. 5-30). Boston: Wiley-Blackwell.
- Jordan, R. R. (1997). *English for academic purposes: A guide and resource book for teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Karagöl, E. & Korkmaz, C. B. (2021). Ders kitabı ve bilimsel metin yazarlarının görüşlerine göre uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 25, 208-230.
- Kılıç, A. & Aydın, M., Ökmen, B. ve Şahin, Ş. (2021). *Kuramdan uygulamaya ihtiyaç belirleme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Memiş, M. (2021). *Yabancılara Türkçe öğretiminin güncel sorunları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd Edition). Calif: Sage Publications.
- Munby, J. (1978). *Communicative Syllabus Design*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mutlu, K. & Ekti, M. (2023). Yabancı dil olarak mesleki Türkçe öğretiminin hangi dil düzeyinde başlanabileceğine ilişkin kuruma dayalı bir öneri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(86), 534-559.
- Özkabalak, B. (2022). *Yabancılara Türkçe öğretiminde somut olmayan kültürel miras unsurlarının kullanımı ve kültürel etkileşim (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Rahman, M. (2015). English for specific purposes (ESP): A holistic review. *Universal Journal of Educational Research*, 3(1), 24-31.
- Robinson, P. (1991). *ESP today: A practitioner's guide*. London: Prentice Hall.
- Stevens, P. (1977). Special purpose language learning: A perspective. *Language Teaching and Linguistic*, 10, 145-163, 14 Mart 2021 tarihinde <http://journals.cambridge.org/LTA> adresinden alındı.
- Tasić, M. (2009). English language teaching in mechanical engineering. *Facta Universitatis-Linguistics and Literature*, 7(1), 101-112.
- Türk Tabipler Birliği. (2022). *8 yılda 18 bin 685 yabancı sağlık çalışanı Türkiye'de çalışmaya başladı: Yabancılar, yurt dışına giden Türk sağlık çalışanlarının yerini doldurabilir mi?* 2 Ekim 2022 tarihinde <https://www.indyturk.com/node/528146/> adresinden alındı.
- Uzun, S. (2022). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında Türk milli kültür öğeleri ile kültür aktarımının tespiti ve değerlendirilmesi (Gazi Üniversitesi TÖMER ders kitapları) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünlü Alkaya, H. (2021). *Yabancılara Türkçe öğretiminde sağlık Türkçesinin mevcut durumuna yönelik öğretici ve öğrenci görüşleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, G. (2018). Türkiye sağlık sisteminde reformlar ve politika transferi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18(41), 180-206.
- Yılmaztürk, A. (2013). Türkiye'de sağlık reformlarının tarihsel gelişimi ve sağlıkta dönüşüm programının küresel niteliğinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 1, 176-188.
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th Edition). Calif: Sage Publications.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2023). *Yükseköğretim bilgi yönetimi sistemi - istatistik*, 10 Temmuz 2023 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alındı.